

Література:

1. Про національну безпеку України. Закон України від 21.06.2018 року № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>;
2. Степаненко Н.В., Безкровний А.В. Законодавчі основи забезпечення національної безпеки України. 2022. URL: <https://lbku.krok.edu.ua/index.php/legal-bulletin/article/view/349/290>
3. Скакун О.Ф. Теорія держави і права. Підручник. ЦУЛ. 2011. 520 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-351-7-125>

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ НЕЗМІНЮВАНОСТІ СУДДІВ ПІД ЧАС ЇХ ЗВІЛЬНЕННЯ ТА ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ

Бабко Валерія Валеріївна

суддя Деснянського районного суду міста Києва

ORCID ID: 0000-0001-9140-3152

Принцип незмінюваності суддів у більшості випадків реалізується крізь призму припинення повноважень судді. Необхідно відмітити, що до проведення реформи судової системи у 2016 році термін перебування судді на посаді було чітко визначено. Так само визначеним залишається наразі і термін перебування на посаді судді Конституційного Суду. Відповідно до чинного законодавства, суддя Конституційного Суду може перебувати на посаді протягом дев'яти років, після чого його повноваження припиняються, а сам він не може бути призначений на цю посаду повторно. Отже, виходячи із наведеного наразі очевидним висновком є те, що принцип незмінюваності судді дещо диференціюється в залежності від суду, в якому такий суддя виконує свої обов'язки, а також особливості призначення його на посаду та припинення повноважень.

Встановлення диференційованого механізму звільнення суддів з посади та припинення їх повноважень надає можливість створити різнорівневу систему забезпечення дотримання принципу незмінюваності суддів за рахунок: 1) розмежування кола суб'єктів, до дискреції яких відноситься визначення наявності підстав для звільнення та припинення повноваження судді (Вища рада правосуддя або безпосередньо Конституційний Суд у складі двох третин – для суддів Конституційного Суду); 2) забезпечення вичерпного переліку підстав для звільнення та припинення повноважень суддів, виключно з підстав визначених ч.ч. 6-7 статті 126 Конституції України (за виключенням підстави, передбаченої ст. 122-1 Закону України «Про

судоустрій і статус суддів»); 3) визначення можливості звільнитись з посади за власним бажанням у порядку визначеному законодавством України; 4) збереження матеріального забезпечення суддів, які вийшли у відставку (вихідна допомога, пенсія або щомісячне довічне грошове утримання судді у відставці).

До складових елементів принципу незмінюваності суддів в частині їх звільнення та припинення повноважень доцільно віднести: 1) визначення вичерпного переліку підстав для звільнення та припинення повноважень на конституційних засадах; 2) забезпечення можливості судді безстроково перебувати на посаді (окрім суддів Конституційного суду); 3) виключення випадків безпідставного звільнення суддів; 4) окреслення змісту дисциплінарного стягнення як підстави для звільнення судді з посади (окрім п. 7 ч. 9 ст. 109 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»).

Таким чином, проведені дослідження надало можливість визначити доцільним внести такі зміни до зазначеного законодавчого акту: п. 7 ч. 9 ст. 109 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» викласти у такій редакції: *«7) суддя допустив інше грубе порушення закону, що підриває суспільну довіру до суду, передбачене у міжнародних правових документах та нормативно-правових актів України»*; доповнити п. 3 ч. 9 ст. 109 та викласти її у такій редакції: *«3) встановлено факт недоброчесної поведінки судді, у тому числі здійснення суддею або членами його сім'ї витрат, що перевищують доходи такого судді та доходи членів його сім'ї, законність джерел яких підтверджена; встановлення невідповідності рівня життя судді задекларованим ним та членами його сім'ї майну і доходам; використання статусу судді з метою незаконного отримання ним або третіми особами матеріальних благ або іншої вигоди; порушення суддею обов'язку підтвердити законність джерела походження майна; визнання активів судді необґрунтованими»*. На підставі таких змін ст. 118 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» може бути виключена.